

KONFERENCE OM NÆRDEMOKRATI I KØBENHAVN

Københavns Kommunes tredje og afsluttende konference om hverdagens demokrati blev afholdt den 14. juni i VEGA på Vesterbro med 170 deltagere. Konferencen udgjorde sidste etape i en demokratisk proces, hvor forskellige demokratiformer er blevet diskuteret på borgermøder og i arbejdsgrupper. På konferencen blev to konkrete forslag til nærdemokrati debatteret. Et forslag til styrket brugerdemokrati og selvforvaltning på kommunens serviceområder for børn, ældre, unge m.fl., og et forslag til etablering af lokaludvalg i de 15 københavnske bydele.

Formanden for Udvalget for Demokrati- og Serviceudvikling Winnie Bendtson bød velkommen og lagde ud med at takke alle, der har fulgt processen lige siden den første konference på Holmen i september 2002. Det har været en lang proces, hvor politikerne i Borgerrepræsentationen nu kan fremlægge et konkret forslag til nærdemokrati i København.

Formålet med aftenen var at diskutere de to forslag, som Udvalget for Demokrati- og Serviceudvikling er nået til enighed om at præsentere. Winnie Berndtson gjorde opmærksom på, at politikerne har sat stor pris på de kommentarer, der er kommet fra de københavnske borgere undervejs: "Vi har undervejs i denne lange proces været ude og snakke med en hel del af jer, og jeg håber, I kan se i oplægget, at der faktisk har været lyttet til de indspil, der er kommet fra jer"

Gruppearbejde og debat

Aftenens ordstyrer var konsulent Curt Sørensen, der præsenterede aftenens debattemaer. Deltagerne var opdelt i grupper af ti, og grupperne skulle i fællesskab diskutere de to forslags styrker, svagheder, muligheder og trusler.

Deltagerne fik omkring en time til debat i grupperne, og der var livlig diskussion rundt omkring ved bordene. Ved gruppearbejdets afslutning bad ordstyrer Curt Sørensen grupperne notere deres svar på et referatark. Fremlæggelserne fra de forskellige grupper og den fælles debat kunne herefter begynde, og debatten vidnede om både positivt engagement og kritisk stillingtagen fra de fremmødte borgere. Nedenfor belyses debattens væsentligste temaer.

Debat om forslaget til brugerdemokrati og selvforvaltning

De to forslag til nærdemokrati blev debatteret hver for sig, og forslaget til brugerdemokrati og selvforvaltning var første punkt på dagsordenen.

Ansvarliggørelse øger engagementet

En styrke ved forslaget, som mange fremhævede, var øget ansvar for brugerne. I en af gruppefremlæggelserne kom følgende frem: "Brugerne bliver ansvarliggjort, og dermed får de mulighed for at få et ejerskab af det, det drejer sig om. Og brugernes drøftelser kvalificerer i virkeligheden også politikernes beslutningsgrundlag".

De fleste talere bakkede dette synspunkt op, blandt andet Christian Hesselberg fra Brønshøj-Husum Lokalråd: "Vi får en større tilfredshed og et større engagement. Måske kan vi faktisk nå frem til at få nogle bedre beslutninger, fordi de er lokalt tilpassede".

Lav deltagelse og ansvarsforflygtigelse

Omvendt var flere talere bekymrede for lav deltagelse i brugerdemokratiet og risikoen for ansvarsforflygtigelse. En gruppe så den potentielt manglende tilslutning som en svaghed ved forslaget: "Der kan være en manglende demokratisk legitimitet, fordi der er en meget lav deltagelse. Vi ved det jo i hvert fald fra valg til alle mulige brugerbestyrelser, at det kan være et problem".

Flere advarede imod, at problemerne sendes videre ned i institutionerne, og at ingen i sidste ende tager et ansvar på grund af den manglende tilslutning. En af dem var Tage Sarby: "Truslen er, at det centrale niveau fralægger sig ansvar".

De svages rolle

Bekymringen for de svage var også et gennemgående tema i diskussionen om brugerdemokratiet. Ofte er det de stærke, der involverer og engagerer sig, og flere påpegede, at de svage kan blive taberne i brugerdemokratiet, hvis en elite tager styringen.

Niels Vestergaard fra Vesterbro Lokalråd så følgende problem i forhold til svage grupper: "Der er en risiko for, at minoritetsgrupper bliver tabt, hvis ikke det er et erklæret

mål, at man skal sørge for at få alle med, og der bliver mulighed for at alle kan være med i brugerdemokratiet”.

Central styring

Mange var positive omkring muligheden for mobilisering af brugerne og frigørelse af flere ressourcer, men samtidig udtrykte flere talere bekymring for, at forslaget skaber øget kontrol.

Christian Hesselberg advarede mod for stram central styring og faren for, at brugerdemokratiet lukkes, hvis der træffes kontroversielle beslutninger: ”Den allerstørste trussel mod brugerdemokratiet og selvforvaltningen, det er embedsmændene”.

Et ukonkret forslag

Et par talere kritiserede forslaget til brugerdemokrati for at være for ukonkret. Torkil Vestergaard Hansen valgte ikke at komme ind på forslagens styrker og svagheder, men tog fat på denne generelle problemstilling: ”Vi mener, der er gode intentioner, men da vi synes forslaget er ukonkret, er der problemer med at se, hvor efterspørgslen er”.

Stine Møller Jørgensen påpegede, at implementeringen derfor vil være særligt krævende: ”Vi har blandt andet snakket om selve implementeringen, hvor den foreløbige plan er meget ukonkret, og det stiller store krav til den endeligt besluttede plan. Hvad er det egentlig man skal?”

Spørgsmål fra salen

Ordstyrer Curt Sørensen opfordrede de fremmødte politikere til at kommentere de spørgsmål, der var rejst under debatten i salen. Det første spørgsmål var, hvordan man definerer en brugergruppe, for eksempel når der er tale om børn eller demente ældre. Det andet spørgsmål var, om øget kompetence til institutionerne også inkluderer retten til at ansætte personale, herunder ledelse.

Mogens Lønborg (C) kommenterede først spørgsmålet om brugerbegrebet: ”Udgangspunktet er, at brugerne er dem, der modtager de ydelser, institutionerne leverer”. Men han påpegede samtidig, at der selvfølgelig vil være mindre egnede grupper som eksempelvis demente ældre, der i så fald kan repræsenteres i brugerbestyrelser ved pårørende. Desuden kommenterede han spørgsmålet om øget kompetence: ”For mig at se, er der næsten ingen grænser for, hvor meget man kan lægge ud til konkret beslutning”. Dog understregede han,

at der samtidig skal stilles krav til ydelsernes kvalitet, som forvaltningen skal sikre bliver indfriet.

Sven Milthers (F) var uenig med Mogens Lønborg i spørgsmålet om decentralisering. "Vi skal også passe på, at vi ikke laver institutioner, der hvert tredje, fjerde år skifter ledere, fordi nu er alle forældre skiftet ud".

Til spørgsmålet omkring brugergrupper udtalte Winnie Berndtson (A), at brugerbegrebet til enhver tid kan og bør diskuteres. Desuden henviste hun til debatoplægget: "Det er vigtigt, at samtlige kommunale forvaltninger har læst sætningen, at det ikke er nok, at man d. 1. september se/v har et bud på, hvordan brugerdemokratiet skal være, men det forudsættes faktisk, at man har inddraget nogen af de brugere, der er på området".

Jens Kjær Christensen (Ø) kritiserede tidsfristen for at være urealistisk på baggrund af sine egne erfaringer på idrætsområdet: "Der er ingen fagforvaltning, der inden 1. september kan nå at snakke med brugerne inden for deres respektive områder".

Pia Allerslev (V) var enig i Jens Kjær Christensens kritik af tidsfristen, og hun påpegede samtidig nødvendigheden af at se på de nuværende brugerbestyrelser og de svagheder, der er i dag: "Hvis vi lægger mere indflydelse ud til for eksempel skolebestyrelser, er det så det, der skal til for at få flere aktive? Eller er vi nødt til at få fat i de aktive, inden vi lægger mere ud til skolebestyrelserne?".

Debat om forslaget til lokaludvalg

Forslaget om etablering af lokaludvalg i de københavnske bydele blev debatteret efter en kort pause.

Debatten startede med et kritisk indlæg fra Formanden for Ældrerådet i Kongens Enghave: "Socialdemokratiet satte i tidernes morgen fire skibe i søen. Fire bydelsråd som skulle fungere. Men man huskede at bore hul i bunden på de fire skibe, så de ikke kunne sejle. Det gjorde man, fordi så kunne man komme tilbage til tingene senere. Og det er så det, man gør i øjeblikket".

Høringspligt og borgerinddragelse

Flere talere opfattede dog forslaget positivt, og som noget helt andet end forsøgene med bydelsråd. En af dem var Torkil Groving fra Ryvang Lokalråd. Han lagde især vægt på forslagets forpligtigelse for Borgerrepræsentationen og de politiske udvalg til at høre lokaludvalgene, inden der træffes beslutninger, som vedrører bydelene: "Det her er en mulighed for, at man lokalt kan blive inddraget i beslutningerne".

Generelt blev det set som en styrke, at forslaget lægger op til øget lokal dialog og borgerinddragelse. Desuden blev det positivt fremhævet, at lokaludvalgene skal kunne dokumentere, at de har talt med bydelens borgere, for eksempel ved at der er afholdt borgermøder.

Lokaludvalgets rolle

Overvejelserne omkring, hvilken rolle lokaludvalgene vil få i de københavnske bydele, var et væsentligt tema i debatten. Flere advarede imod, at lokaludvalgene udvikler sig til en slags mini-parlamerter rundt omkring i bydelene med de samme konflikter, som dem man har på Rådhuset.

Christian Hesselberg fra Brønshøj Husum Lokalråd så en risiko for, at et lokaludvalg bliver en lokal elite: "Den største trussel mod lokaludvalg er, at det kommer til at blive opfattet som Borgerrepræsentationens forlængede arm".

Udvalgets sammensætning

Flere talere var positive omkring lokaludvalgets sammensætning af både almindelige borgere og politikere, og Torkil Groving fra Ryvang Lokalråd understregede dette: "Med en sammensætning af lokaludvalg, hvor der både sidder politikere, foreninger og brugerrepræsentanter, har vi en chance for at arbejde i konsensus, således at man tager det lokale udgangspunkt og kommer med udtalelser, som man kan påvirke de valgte politikere med".

Men en del talere var dog bekymrede over antallet af medlemmer i lokaludvalget, der indstilles af lokale foreninger. Flere påpegede, at det er for lidt med kun ti repræsentanter, blandt andet en repræsentant fra Christianshavn Lokalråd: "Det er et stort problem, at man udelukker de lokale ildsjæle eller den lokale energi, som er meget væsentlig. Det kan også skabe magtkampe i det lille samfund".

En gruppe gjorde opmærksom på, at repræsentantskabet kan være et indflydelsesorgan for en bred kreds af interesserede borgere: "Ved at have et repræsentantskab, der mødes én til to gange om året, kan man få fat i nogle af de personer, som ikke orker at gå til møde hver eneste måned. Og derved kan vi opnå at få et reelt bredt repræsentantskab, som de tyve medlemmer af lokaludvalget ikke nødvendigvis kan dække".

Samarbejde mellem borgere og embedsmænd

Embedsmændenes rolle var blevet diskuteret ved en række borde, og flere opfordrede til styrket dialog og samarbejde mellem embedsmænd, borgere og politikere.

En taler, der selv var embedsmand i Bygge- og Teknikforvaltningen i Københavns Kommune, argumenterede for, at lokaludvalgene kan blive et meget vigtigt led i embedsmændenes arbejde. "Vi tror, at lokaludvalgene kan blive en rigtig stor hjælp for os til at finde de rigtige samarbejdspartnere". Hun understregede, at man som embedsmand selvfølgelig vil udnytte det netværk, medlemmerne af lokaludvalget har, og at man generelt vil se frem til samarbejdet.

Niels Vestergaard fra Vesterbro Lokalråd påpegede samtidig den udfordring, der ligger i samarbejdet på tværs af forvaltningerne, hvilket flere talere var inde på: "Samarbejdet mellem forvaltningerne er ikke altid lige godt, men jeg tror, dette vil være med til at bedre det. Men det er en stor udfordring for os alle sammen, og det skal vi selvfølgelig arbejde med".

Medlemmerne af Udvalget for Demokrati- og Serviceudvikling fik hver tre minutter til at opsummere deres indtryk af debatten. Her følger citater fra politikernes indlæg.

Sven Milthers (F)

”Min vigtigste lære i aften er, at det er vigtigt at lokaludvalgene får tilstrækkelig vægt til at løse opgaven både for så vidt angår sekretariatet og for så vidt angår et lokalt funderet repræsentantskab. Det er vigtigt at sikre, at der sker samtænkning med andre aktiviteter i lokalområdet, og jeg har noteret mig, at det, der lægges vægt på, er ting omkring den fysiske planlægning. Det er også vigtigt at sikre sig, at brugerdemokratiet faktisk bruger de midler, de allerede har i dag. Der er mange ting at hente i de nuværende regler, som vi heller ikke er gode nok til at få trukket frem”.

Pia Allerslev (V)

”Jeg synes, det har været meget interessant at høre de ting, der er kommet frem, men det har også bekræftet mig i, at lokaludvalg ikke er den vej, vi skal gå. I Venstre mener vi, at man primært skal sætte fokus på brugerdemokratiet og selvforvaltning. Med øje for at man skal skabe engagerede borgere, der får en reel indflydelse i forhold til de områder, de er aktive på. Jeg tror ikke på, at lokaludvalg giver demokratiske forbedringer eller mere engagerede borgere. Det engagerer bare dem, der er aktive i forvejen. Jeg frygter, at det bliver meget statisk, at der kommer til at sidde et lille kongedømme i fire år, og at der ikke kommer nye impulser udefra”.

Klaus Bondam (R)

”Jeg er stolt over at have medvirket til det resultat, der foreligger nu. Det har været en lang og sej kamp på Rådhuset for at nå dertil. Og det her er nok det tætteste, vi indtil videre kan nå i retning af Bydelsrådene, som vi, i Det Radikale Venstre, var meget glade for. Vi tror på, at beslutninger styrkes og modnes af at komme tættere på de borgere, de påvirker, og de institutioner, der agerer lokalt. Forslaget til lokaludvalg er i vores optik medvirkende til at raffinere den lokale identitet, der øger kvaliteten i de politiske beslutningsprocesser ved at styrke den lokale høring. Og endelig så kan vi inddrage flere borgere til aktivt at tage del”.

Mogens Lønborg (C)

”Jeg har lyttet med stor interesse til de ting, der er kommet frem, og jeg synes, det lover godt. Jeg er specielt glad for de mange positive kommentarer der kom til brugerdemokratiet. Det er det, vi tror mest på i den samlede pakke, for det er dér, vi reelt flytter beslutningskompetence ud til institutionerne. Det har for os Konservative været en mærkesag i arbejdet. Vi ønsker ikke bydelsråd ad bagdøren, men jeg tror, at vi med lokaludvalg faktisk kan lykkes med at få bedre beslutninger ud af Borgerrepræsentationen”.

Jens Kjær Christensen (Ø)

”Jeg er meget glad for både de skriftlige høringssvar, og det jeg har hørt her i aften. Jeg skal ikke lægge skjul på, at for os i Enhedslisten, er dette et kompromis. Vi havde hellere set, at der var direkte valg, og vi havde hellere set, at der var direkte kompetence. Hvorfor er vi så gået med på dette forslag? Det er fordi, det indeholder konkrete ændringer, der bygger videre på Valby-udgaven. For det første skal lokaludvalget have den tilstrækkelige tid til at kunne gå i dialog med borgerne i bydelen. For det andet er der indført reel initiativret. For det tredje kommer sekretariaterne ud i byen. Og for det fjerde gælder forslaget hele byen”.

Tak for i aften

Formand for Udvalget for Demokrati- og Serviceudvikling Winnie Berndtson havde aftenens sidste ord, og hun lagde ud med at kommentere de tre spørgsmål omkring lokaludvalg, der var rejst i salen under den sidste debat. Spørgsmålene var angående sammensætning af lokaludvalg, den økonomiske fordelingsnøgle og samarbejdet mellem ældreråd og lokaludvalg. Omkring sammensætning påpegede Winnie Berndtson, at det er udgangspunktet, at de politiske repræsentanter skal være et mindretal. Den økonomiske fordelingsnøgle ligger endnu ikke fast, og Winnie Berndtson lovede, at der vil blive kigget på den. Endelig fortalte Winnie Berndtson, at hun havde aftalt et møde med ældrerådene med henblik på at afklare, hvordan lokaludvalgenes arbejde kan passes sammen med det arbejde, ældrerådene udfører.

Dernæst takkede Winnie Berndtson for aftenens debat, som hun syntes lovede godt for den videre proces. "Jeg synes, det er dejligt, at vi i aften ikke har snakket det rigtige eller det forkerte demokrati, men har snakket om demokratiets muligheder"

Winnie Berndtson sluttede med at understrege, hvor betydningsfuldt arbejdet med nærdemokratiet i København har været: "Jeg har det personligt sådan, at dette er det vigtigste jeg overhovedet har været med til at gennemføre i de snart seksten år, jeg har været kommunalpolitiker i København. Og det er fordi, det ikke er noget forsøg, men at vi rent faktisk gør det".

Den videre proces

August – september 2005

Udvalget for Demokrati- og Serviceudvikling drøfter resultatet af borgerdialog og høring.

1. september 2005

De politiske udvalg afleverer en udviklingsplan for styrket brugerdemokrati og mere selvforvaltning.

August – oktober 2005

Budgetforhandlinger – Økonomi på plads.

Endelig vedtagelse af forslag til lokaludvalg.

Endelig vedtagelse af udviklingsplaner for brugerdemokrati og selvforvaltning.

2006 - 2009

Lokaludvalg etableres i hele byen.

Hold dig orienteret

på www.kk.dk/hverdagsdemokrati